

Datum : 21 september 2004
Aan : Tweede Kamerfractie PvdA

Economische effecten tegenbegroting PvdA 2005

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de PvdA de economische effecten van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2005 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2005, zoals deze door het CPB in de MEV 2005 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering.

2 Wijzigingsvoorstellen van de PvdA

De wijzigingsvoorstellen van de PvdA impliceren ten eerste uitgavenintensiveringen ad 3,2 mld euro. Hiertegenover staat 1,2 mld euro aan uitgavenbeperkingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. Het PvdA-plan is vrijwel neutraal voor de microlasten. De EMU-relevante lastenstijging in 2005 is 1,6 mld euro hoger dan de microlastenverzwaring vanwege de aftopping van de fiscale faciëring van de pensioenopbouw. In 2005 komt namelijk alleen het niet meer aftrekbaar zijn van de pensioenpremies boven anderhalf keer modaal in de EMU-relevante ontvangsten tot uitdrukking. Het niet langer belast zijn van een deel van de pensioenuitkering leidt gemiddeld pas 20 jaar later tot belastingderving. De microlastenverzwaring betreft slechts het effect van het vervallen van de fiscale subsidie (zie ook paragraaf 2.2).

Tabel 2.1 Budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota, 2005

	mld euro	% BBP
EMU-saldo MEV		- 2,6
Effect voorstellen PvdA (+ = EMU-saldo verbeterend):		
Ombuigingen	1,2	
Intensiveringen	- 3,2	
EMU-relevante lasten	1,6	
Ex ante effect op EMU-saldo	- 0,4	
Inverdieneffecten	0,7	
Ex post effect op EMU-saldo	0,3	0,1
EMU-saldo PvdA (MEV plus voorstellen)		- 2,5

In de Macro Economische Verkenning, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,6% van het BBP gerapporteerd voor 2005. De bovenstaande voorstellen betekenen een verbetering van dit saldo met 0,1%, zodat het EMU-saldo afgerond inclusief de PvdA-plannen op -2,5% BBP uitkomt (zie tabel 2.1). Dit is inclusief de inverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen.

2.1 Uitgaven

Tabel 2.2 vat de wijzigingsvoorstellen voor de collectieve uitgaven samen. In totaal wordt 1,2 mld euro aan ombuigingen voorgesteld. Daar staat voor 3,2 mld euro aan intensiveringen tegenover.

2.1.1 Ombuigingen

- Door af te zien van verdere deelname aan het JSF-project wordt 0,13 mld euro bespaard.
- Door provincies te korten wordt 0,1 mld euro bespaard.
- De uitgaven voor wegen worden met 0,2 mld euro verlaagd.
- De heffingsbijdrage van woningcorporaties aan het Centrale Fonds Volkshuisvesting wordt zodanig verhoogd, dat dit het rijk 0,25 mld euro bespaart.
- De PvdA zet de subsidies voor de kenniseconomie (0,35 mld euro) om in fiscale stimulering van de kenniseconomie.
- Door de invoering van een zogeheten 'landing and take-off' (LTO)-heffing, nemen de niet-belastingmiddelen toe met 0,2 mld euro. Dit betreft de lastenverhoging voor buitenlandse luchtvaartmaatschappijen (zie ook lastenmaatregelen).

Tabel 2.2 Ombuigingen en intensiveringen, 2005, in mld euro

	Ombuigingen	Intensiveringen
Naar beleidsmatige clusters		
Arbeidsvoorwaarden collectieve sector		
Defensie	0,1	
Onderwijs		0,6
Openbare orde		0,2
Gemeenten en provincies	0,1	
Overig openbaar bestuur		
Infrastructuur	0,2	
Volkshuisvesting	0,3	0,3
Openbaar Vervoer		0,3
Milieusubsidies		0,2
Overige subsidies	0,4	1,0
Sociale zekerheid		0,5
Zorg		0,2
EU-afdrachten		
Ontwikkelingssamenwerking		
Niet-belastingmiddelen	0,2	0,0
Totaal	1,2	3,2
Naar budgetdiscipline sectoren		
Rijksbegroting in enge zin	1,0	2,7
Sociale zekerheid en arbeidsmarkt		0,3
Zorg		0,2
Overig EMU-relevante uitgaven	0,2	
Totaal	1,2	3,2

2.1.2 Intensiveringen

- De PvdA trekt 0,55 mld euro extra uit voor onderwijs. Dit geld wordt gebruikt om bezuinigingen op het gemeentelijk achterstandenbeleid te compenseren (0,1 mld), extra banen te creëren in het VMBO en MBO (0,3 mld), het collegegeld niet te verhogen (0,05 mld) en ombuigingen in het onderwijs ongedaan te maken (0,1 mld).
- De PvdA trekt 0,19 mld euro extra uit voor veiligheid. Het betreft extra uitgaven voor veiligheid in wijken en openbaar vervoer, aanpak van jeugdproblemen, aanpak van huiselijk geweld en rechtsbijstand.
- Er wordt 0,25 mld euro uitgetrokken voor het dekken van tekorten op de grondexploitatie door gemeenten. Daarnaast komt er een impuls van 0,05 mld euro voor de bouw van kleinschalige woningen voor dementerenden. Het aanpassen van de Wet bevordering eigen woningbezit leidt tot een intensivering van 0,02 mld euro.
- De uitgaven aan openbaar vervoer worden met 0,3 mld euro verhoogd. Het geld is bestemd voor verkeersveiligheid, exploitatie, onderhoud, investeringen en experimenten met gratis openbaar vervoer.

- De milieusubsidies worden met 0,16 mld euro verhoogd. Hiermee worden milieuvriendelijke innovaties gestimuleerd (0,15 mld) en worden bezuinigingen op de rijksgaranties natuuraankoop teruggedraaid (0,01 mld).
- De PvdA verhoogt de overige subsidie-uitgaven met 0,95 mld euro. Het grootste deel van dit bedrag (0,8 mld) is bestemd voor kinderopvang. Daarnaast zijn de gelden bestemd voor het stimuleren van stageplekken in het MKB (0,01 mld), verbetering van de tussenschoolse opvang (0,03 mld), bewonersbonus voor verbetering van de buurt (0,01 mld), cultuur (0,02 mld), inburgering van oudkomers (0,04 mld) en technologische top instituten (0,05 mld).
- De PvdA draait een aantal ingrepen in de WW terug. De kortdurende uitkering wordt niet afgeschaft (0,13 mld euro), en de referte-eisen worden niet aangescherpt (0,1 mld euro). Er is 0,02 mld euro beschikbaar voor extraatjes voor uitkeringsgerechtigden die vrijwilligerswerk doen, 0,01 mld voor schuldhulpverlening en 0,23 mld euro voor het compenseren van de huursubsidiebezuinigingen.
- Het niet invoeren van de no-claimteruggaveregeling leidt tot 0,2 mld euro hogere zorguitgaven doordat het verwachte gedragseffect vervalt. Voor zorgvernieuwing wordt 0,05 mld euro uitgetrokken.

2.2 Lastenmaatregelen

Het lastenpakket van de PvdA is vrijwel lastenneutraal. Dit is het saldo van een lastenverlichting voor bedrijven van 0,7 mld euro en een even grote lastenverzwaring voor gezinnen.

Milieu

Het milieupakket van de PvdA verzwart de lasten met 1,95 mld euro, waarvan 1,4 mld euro voor bedrijven en 0,55 mld euro voor gezinnen.

- Het milieupakket omvat de afschaffing van de BPM-vrijstelling van grijze kentekens in één jaar in plaats van in drie jaar zoals in de kabinetsplannen. Bovendien voert de PvdA een BPM-toeslag in voor dieselauto's en schaft de PvdA de BPM-vrijstelling van accessoires volledig af. De BPM-maatregelen verzwaren de lasten in 2005 met samen 0,55 mld euro.
- De PvdA verzwart de lasten verder met 0,7 mld euro door de accijnzen voor diesel en LPG te verhogen en het verlaagde tarief voor de LPG- en de dieselaccijns voor de binnenvaart, alsmede het verlaagde tarief energiebelasting voor de tuinbouw, af te schaffen.
- De BTW op sierteeltproducten wordt overgeheveld van het verlaagde tarief naar het algemene tarief, wat resulteert in een lastenverzwaring van 0,15 mld euro.
- Voorts voert de PvdA een zogeheten "landing and take-off" (LTO) heffing in voor het vliegverkeer. Dit levert naar verwachting 0,4 mld euro op. Hiervan wordt circa de helft door

buitenlandse luchtvaartmaatschappijen afgedragen, hetgeen geboekt is als niet-belastingmiddelen. De andere helft is een lastenverzwaring voor binnenlandse luchtvaartmaatschappijen.

- Ook de door de PvdA gewenste invoering van heffingen op bestrijdingsmiddelen, de winning van oppervlaktedelfstoffen, milieu-onvriendelijke smeerolie, de export van afval en lawaai banden verzwaren de lasten, en wel met samen 0,3 mld euro.
- Ten slotte voert de PvdA een open-ruimteheffing in. Vanwege de complexiteit van de regeling en het daarmee gepaarde voorbereidingstraject kan dit pas in 2006 ingaan, zodat in 2005 hiervan geen effecten uitgaan.

Inkomen en arbeid

De PvdA verlicht de lasten op inkomen en arbeid met 1,95 mld euro. Dit is het saldo van een lastenverlichting van 2,35 mld euro voor bedrijven en een lastenverzwaring van 0,4 mld euro voor gezinnen.

- De PvdA topt de fiscale faciëring van de pensioenopbouw af op anderhalf keer modaal. Dit betekent een verhoging van de EMU-relevante belastinginkomsten in 2005 met 2,3 mld euro (zie CPB Notitie 2004/3). Tegenover de lastenverzwaring nu staan in de toekomst lagere belastingen over de pensioenuitkeringen. Niettemin levert de maatregel in de tijd gezien een lastenverzwaring op voor de betrokken werknemers als gevolg van het vervallen van de fiscale subsidie op pensioensparen boven de maximumgrens. Deze subsidie bestaat uit het toepassen van de omkeerregel en het niet belasten van het opgebouwde pensioenvermogen in box 3. Om te compenseren voor het verlies van deze fiscale subsidie zouden betrokken werknemers 0,75 mld euro meer pensioenpremie moeten inleggen in 2005. Dit bedrag wordt ingeboekt als de voor de MLO relevante lastenverzwaring van de maatregel. In paragraaf 3 staat vermeld van welk scenario is uitgegaan wat betreft de gedragsreactie van betrokken werknemers.
- De PvdA verhoogt de bijtelling voor de auto van de zaak tot 25% voor veelrijders: lastenverzwaring van 0,1 mld euro.
- De PvdA voert de aftopping van het eigen-woningforfait op de aftrekbare hypotheekrente niet in, hetgeen een lastenverzwaring van 0,25 mld euro betekent.
- De PvdA wil de grondslag voor de heffing van de AWBZ-premie verbreden naar de derde en vierde schijf. Als gevolg hiervan gaat de AWBZ-premie omlaag. In de eerste en tweede schijf wordt dit gecompenseerd door een even grote verhoging van het belastingtarief, in derde schijf wordt dit gecompenseerd door een even grote verlaging van het belastingtarief. In de vierde schijf wordt het belastingtarief minder aangepast en resulteert een tariefsverhoging van 2%-punt tot 54%. Dit is een lastenverzwaring van 0,2 mld euro.
- Tegelijkertijd beperkt de PvdA de toegang tot de AWBZ door invoering van een vermogenstoets waarbij personen met voldoende eigen vermogen dit eerst moeten aanwenden

voor AWBZ-zorg voordat zij gebruik kunnen maken van de collectieve financiering. Dit verzwaart de lasten met 0,15 mld euro.

- De PvdA voert een vrijstelling werkgeverspremies in voor het in dienst nemen van jongeren hetgeen de lasten met 0,2 mld euro verlicht. Ook stelt de PvdA 0,4 mld euro beschikbaar voor een afdrachtvermindering voor scholing en het in dienst nemen van ouderen.
- De PvdA voert een inkomensafhankelijke arbeidskorting (EITC: “earned income tax credit”) op jaarbasis in bovenop de huidige arbeidskorting. Tussen 100% van het wettelijk minimumloon en modaal loopt deze op tot 500 euro. Daarna loopt het bedrag van de EITC weer af, om bij anderhalf modaal weer op het bedrag van de huidige arbeidskorting uit te komen. Dit betekent een lastenverlichting van 1,1 mld euro.
- De PvdA verlaagt de WAO werkgeverspremie met 0,95%-punt. Dit is een lastenverlichting van 1,5 mld euro.
- De PvdA verlaagt de AWF werkgeverspremie met 0,45%-punt. Dit is een lastenverlichting van 0,2 mld euro.
- Het niet invoeren van de no-claimteruggaveregeling leidt volgens de CPB-methodiek niet tot een verandering van de lasten. Weliswaar gaan de gemiddelde nominale ZFW-betalingen omlaag maar daartegenover staat dat de gemiddelde teruggave vervalt.
- Overige maatregelen verlichten de lasten op inkomen en arbeid met per saldo 0,05 mld euro. Dit omvat herinvoering van de fiscaal gunstige behandeling van de “witte werkster”, een werkgeversbonus voor MKB-werkgevers die zich aansluiten bij een convenant om WAO-ers in dienst te nemen (vormgegeven als een afdrachtkorting voor in dienst nemen van WAO-ers), een tegemoetkoming voor gehandicapten in verband met het afschaffen van het grijze kenteken, en invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor intramurale gezondheidszorg.

Winst en vermogen

De PvdA verhoogt het algemene tarief van de vennootschapsbelasting met 1,5%-punt. Dit betekent overigens nog wel een verlaging van het tarief met 1,5%-punt ten opzichte van 2004. Ten opzichte van het kabinetsbeleid is echter sprake van een lastenverzwaring van 0,6 mld euro. Vanwege de vertraagde doorwerking hiervan op de ontvangsten vennootschapsbelasting komt hier in 2005 circa 0,4 mld euro daadwerkelijk binnen. Dit kas-transactieverschil wordt beschouwd als een uitverdieneffect.

Overig

- Ter bevordering van de stedelijke vernieuwing in de door het kabinet aangewezen achterstandswijken die onder de zogeheten 50-wijkenaanpak vallen wil de PvdA in deze wijken het onderhoud van de woning aftrekbaar maken voor de inkomstenbelasting. Dit betekent een lastenverlichting van circa 0,05 mld euro.

- Tevens wil de PvdA in dergelijke wijken nieuw- en herbouwwoningen overhevelen van het algemene BTW-tarief naar het verlaagde BTW-tarief en eventuele overdrachtsbelasting, die verschuldigd wordt als er geen BTW wordt afgedragen, afschaffen. Dit betekent een lastenverlichting van 0,1 mld euro.
- In het kader van de bevordering van de kenniseconomie introduceert de PvdA een vrijstelling voor de vennootschapsbelasting voor innovatieve starters, een investeringsaftrek voor innovaties en *first stage grants* voor academici die hun academische ideeën in een bedrijf commercieel willen uitbaten. Tezamen verlichten deze maatregelen de lasten met 0,4 mld euro.

Tabel 2.3 Microlasten, 2005, in mld euro

Milieu	1,9
Inkomen en arbeid	– 2,0
Winst en vermogen	0,6
Overig	– 0,5
Totaal	0,0
w.v. bedrijven	– 0,7
w.v. gezinnen	0,7

3 Macro-economische effecten

Het uitvoeren van de hiervoor beschreven wijzigingsvoorstellen leidt in 2005 tot 0,2%-punt meer economische groei (zie tabel 3.1). Dit wordt veroorzaakt door extra productie en werkgelegenheid in de zorg en bij de overheid, maar ook door een hogere productiegroei in de marktsector. Dit laatste hangt samen met extra overheidsbestedingen, met wat meer particuliere consumptie (vooral veroorzaakt doordat het beschikbaar looninkomen toeneemt) en met meer uitvoer vanwege de verbeterde prijsconcurrentiepositie.

De werkgelegenheid neemt door de wijzigingsvoorstellen toe met circa 20 000 personen, waarvan ruim de helft neerslaat in de zorg en bij de overheid. Samen met een iets kleiner arbeidsaanbod resulteert een daling van de werkloosheid met 25 000 personen.

Per saldo leiden de wijzigingsvoorstellen tot een ongewijzigde contractloonstijging in de marktsector. De sociale lasten voor werkgevers dalen door de wijzigingsvoorstellen. Werknemers delen via afwenteling van de sociale lasten in dit voordeel via een hogere contractloonstijging. Dit opwaartse effect op het contractloon wordt echter gecompenseerd doordat als gevolg van de lagere arbeidskosten de productieprijzen in de marktsector daalt. De daling van de sociale lasten voor werkgevers leidt tevens tot een daling van de loonsom per werknemer en een daling van de arbeidsinkomensquote, wat op zijn beurt een opwaarts effect heeft op de investeringen.

Het EMU-saldo komt ex post 0,1% van het BBP gunstiger uit. Dit impliceert dat er sprake is van aanzienlijke inverdieneffecten, voornamelijk veroorzaakt doordat de overheid netto (ex ante) circa 2 mld euro meer uitgeeft.

Tabel 3.1 Macro-economische effecten in 2005

	Afwijkingen in %
Contractloon marktsector	0,0
Consumentenprijsindex (CPI)	0,1
Bruto binnenlands product (BBP) (volume)	0,2
Productie marktsector (volume)	0,1
Particuliere consumptie (volume)	0,1
Investerings bedrijven (excl. woningen, volume)	0,2
Uitvoer goederen (excl. energie, volume)	0,1
Werkgelegenheid (personen)	0,3
Arbeidsinkomensquote marktsector (%-punt)	– 0,5
EMU-saldo (% BBP)	0,1

Het is onzeker hoe werknemers en werkgevers zullen reageren op de invoering van een maximaal fiscaal gefacilieerd pensioengevend inkomen. In deze notitie is uitgegaan van een scenario waarbij de economische effecten op korte termijn nihil zijn. Conform CPB Notitie 2004/3 wordt aangenomen dat het werkgeversdeel van de pensioenpremies over het loon boven de maximumgrens in de vorm van een hoger bruto loon wordt uitbetaald aan de werknemers en dat werknemers de resulterende netto-inkomsten geheel en al gebruiken voor de opbouw van een individuele aanvulling op het pensioen. De arbeidskosten en de koopkracht veranderen in 2005 in dit scenario niet. Door het wegvallen van de fiscale subsidie boven de maximumgrens zullen echter de netto pensioenuitkeringen in de toekomst lager uitvallen. Een tweede scenario is dat de betrokken werknemers het ambitieniveau van hun pensioenen intact willen houden. Vanwege het wegvallen van de fiscale subsidie zal dan de premie-inleg omhoog moeten. Dit kan leiden tot hogere arbeidskosten dan wel een geringere koopkracht waardoor de economische ontwikkeling in 2005 neerwaarts beïnvloed wordt. Een derde scenario is dat betrokken werknemers het hogere bruto loon niet volledig gaan inleggen in individuele pensioenregelingen, maar deels gaan aanwenden voor consumptieve doeleinden. In dat geval zou de economische ontwikkeling in 2005 gestimuleerd worden.

Het gunstige effect op het BBP in 2005 is vooral te danken aan een bestedingsimpuls. Dit effect kan op langere termijn alleen standhouden voorzover de wijzigingsvoorstellen ook de structurele groei vergroten. De effecten op de structurele groei zijn in het kader van de tegenbegroting niet afzonderlijk geanalyseerd. In kwalitatieve zin kunnen hierover op basis van eerdere analyses wel een aantal opmerkingen worden gemaakt.

Voor de arbeidsmarkt zijn vooral relevant de loonkostenkortingen voor jongeren en ouderen, de introductie van een inkomensafhankelijk arbeidskorting (EITC), het niet doorgaan van enkele WW-maatregelen van het kabinet en het verlagen van de werkgeverspremies WAO en AWF. Deze maatregelen hebben effect op de evenwichtswerkloosheid en het structurele arbeidsaanbod en daarmee op de structurele groei in de komende jaren. Op voorhand kan echter niet gezegd worden in welke richting dat per saldo zal zijn, omdat de effecten deels tegengesteld zijn. De loonkostenkortingen en de lagere werkgeverspremies verlagen de wig en daarmee de evenwichtswerkloosheid. De extra middelen die worden ingezet voor de EITC werken stimulerend voor mensen om over te stappen van een uitkering naar een baan. Dit leidt tot extra werkgelegenheid voor het laagopgeleide deel van de beroepsbevolking. Het inkomensafhankelijk element zorgt voor een verhoging van de marginale wig op het afbouwtraject, met negatieve effecten op het arbeidsaanbod en de arbeidsproductiviteit doordat extra inspanningen en scholing minder renderen. Het niet doorgaan van enkele WW-maatregelen verhoogt de replacement rate waardoor het arbeidsaanbod negatief wordt beïnvloed.

De hogere milieuheffingen zullen deels worden doorberekend in de prijzen. Dat leidt via een verslechtering van de concurrentiepositie tot verlies van marktaandeel. Tegenover de negatieve effecten voor de Nederlandse uitvoer staan extra investeringen in energiebesparende maatregelen. Dat is op termijn gunstig om de uitstoot van CO₂ te verminderen.

Ten slotte kan van een deel van de intensiveringen, en met name die in het onderwijs, een positief effect uitgaan op het structurele groeivermogen van de Nederlandse economie middels een hogere structurele productiviteitsontwikkeling.¹

4 Koopkrachteffecten

De voorstellen van de PvdA leiden voor de meeste huishoudens tot een iets gunstiger koopkrachtbeeld. De invoering van de inkomensafhankelijke arbeidskorting (EITC) is gunstig voor de koopkracht van werknemers met een jaarinkomen tussen het wettelijk minimumloon en anderhalf modaal; de korting bedraagt maximaal 500 euro voor werknemers met een modaal inkomen. Huishoudens met hoge inkomens hebben nadeel van de verhoging van het tarief in de vierde schijf met 2%-punt.

In de koopkrachteffecten voor de steekproef van huishoudens is geen rekening gehouden met de voorgestelde maatregelen ten aanzien van kinderopvang en de auto van de zaak. De

¹ In het algemeen kan gesteld worden dat de zogenoemde 'programma-effecten' van specifieke maatregelen, bijvoorbeeld op het terrein van het openbaar bestuur, onderwijs en zorg, in de berekeningen buiten beschouwing blijven.

creden is dat er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om te kunnen bepalen welke huishoudens in welke mate de gevolgen van deze maatregel ondervinden. Verder is geen rekening gehouden met het nadeel voor werknemers met hoge inkomens van de invoering van een maximum fiscaal gefacilieerd pensioengevend inkomen. Bij het gekozen scenario leidt de maatregel op termijn tot een lager aanvullend pensioen.

De afschaffing van de no-claimteruggaveregeling is gunstig voor huishoudens die meer dan gemiddeld gebruikmaken van ZFW-zorg en ongunstig voor huishoudens met minder dan gemiddeld gebruik.

Huurders met een laag inkomen hebben voordeel van het terugdraaien van de ombuiging op de huursubsidie. Huiseigenaren met weinig of geen hypotheekrenteaftrek hebben nadeel van het vervallen van de aftopping van het eigenwoningforfait (Hillen). Dit is vooral zichtbaar in de koopkrachteffecten van 65-plussers, die relatief vaak hun hypotheek hebben afgelost, met een inkomen boven 120% AOW.

Tabel 4.1 Koopkrachteffecten (exclusief incidenteel) naar huishoudtype, inkomensbron hoofdverdiener en huishoudinkomen, 2005

Bruto huishoudinkomen ^a	Alleenverdieners		Tweeverdieners		Alleenstaanden ^b		Alle huishoudtypen	
	effect	PvdA	effect	PvdA	effect	PvdA	effect	PvdA
	PvdA	incl. MEV	PvdA	incl. MEV	PvdA	incl. MEV	PvdA	incl. MEV
mediaan koopkrachtmutatie in %								
Werknemers								
< 150% WML	3/4	1/2	} 1	} 0	3/4	- 3/4	} 1	} - 1/2
150-250% WML	1 3/4	1/2			2	0		
> 250% WML	- 1/4	- 1 1/4	3/4	- 1/2	0	- 1 1/4		
Uitkeringsgerechtigden								
< 120% WML	0	- 3/4	} 0	} - 1 1/2	1/2	- 1 1/2	} 1/4	} - 1 1/2
> 120% WML	- 1/2	- 1 3/4			- 1/4	- 2 1/2		
65-plussers								
< 120% AOW	} - 1/4 ^c	} 0	0	0	1/4	0	} 0	} 0
> 120% AOW			- 1/4	- 1/4	- 1/4	- 1/2		
Totaal							3/4	- 1/4

^a Bruto inkomen uit arbeid of uitkering; WML = bruto minimumloon, AOW = bruto 100% AOW-uitkering.

^b Inclusief alleenstaande ouders.

^c De lagere inkomens in deze groep hebben veelal voordeel van de hogere huursubsidie; de hogere inkomens hebben vaker nadeel van hoger eigenwoningforfait.

Effect op replacement rate en marginale druk

De maatregelen van de PvdA verhogen de replacement rate, de verhouding tussen het beschikbaar inkomen uit een uitkering en uit werk, met 1/4%-punt. De invoering van een EITC heeft weliswaar een neerwaarts effect op de replacement rate, maar het terugdraaien van de WW-maatregelen, die de toegang tot de WW bemoeilijken, heeft een groter opwaarts effect.

Een stijging van de replacement rate vermindert de financiële prikkel voor uitkeringsgerechtigden om een baan te zoeken en te aanvaarden.

In het opbouwtraject van de EITC daalt de marginale druk met 3,5%, in het afbouwtraject is er een stijging van 3%. Tevens stijgt de marginale druk voor hogere inkomens door de verhoging van het tarief van de vierde schijf met 2%-punt. Een stijging van de marginale druk vermindert de prikkel om (meer) te gaan werken en om een hoger loon na te streven.